

ĐÔI LỜI VỀ CUỐN SÁCH NÀY

Đây là một cuốn sách phi hư cấu. Không có cái tên nào bị thay đổi, không có nhân vật nào được thêm bớt, không có sự kiện nào được dàn dựng. Trong lúc viết cuốn sách này, tôi đã thực hiện hàng nghìn giờ phỏng vấn với gia đình và bạn bè của Henrietta Lacks, cũng như với các luật sư, các chuyên gia đạo đức, các nhà khoa học, và các nhà báo đã từng viết về gia đình Lacks. Tôi cũng đã dựa vào lượng lớn ảnh và tài liệu lưu trữ, các nghiên cứu khoa học và lịch sử, cùng nhật ký cá nhân của Deborah Lacks – con gái Henrietta.

Tôi đã cố gắng hết sức để ghi nhận và lột tả ngôn từ mà các nhân vật sử dụng khi nói và viết: những đoạn hội thoại được ghi lại theo nguyên bản tiếng địa phương; các đoạn văn trích từ nhật ký và những ghi chép cá nhân được giữ nguyên văn những gì họ đã viết ra. Như lời một trong số các con cháu của Henrietta đã nói với tôi: “Nếu cô trau chuốt cho hoa mỹ những gì họ kể và thay đổi những tình tiết trong câu chuyện họ kể, đó là một việc làm không trung thực. Làm vậy chẳng khác nào lấy đi cuộc sống, trải nghiệm, và cả bản thể con người họ”. Rất nhiều chỗ trong cuốn sách, tôi đã mượn từ ngữ mà những người được phỏng vấn đã dùng để miêu tả thế giới và những trải nghiệm của họ. Bằng cách này, tôi đã tái sử dụng ngôn ngữ trong thời đại và hoàn cảnh của các nhân vật, kể cả những từ như *da màu*. Các thành viên của gia đình Lacks thường gọi Johns Hopkins là “John Hopkin”, và tôi đã giữ nguyên cách nói này trong các mẫu đối thoại của họ. Các câu thoại

với ngôi nhân xưng thứ nhất của Deborah Lacks đều được giữ nguyên như lời cô nói, đôi khi có sửa lại cho súc tích và rõ ràng hơn.

Henrietta Lacks đã qua đời nhiều thập niên trước khi tôi bắt đầu viết cuốn sách này, vì vậy tôi phải dựa vào các cuộc phỏng vấn, các hồ sơ pháp lý, và bệnh án để tái dựng những phân cảnh trong cuộc đời bà. Ở những phân cảnh đó, cuộc hội thoại hoặc là được suy luận ra từ các tài liệu viết tay hoặc được trích dẫn nguyên văn theo những gì được thuật lại cho tôi trong cuộc phỏng vấn. Bất cứ khi nào có thể, tôi đều thực hiện những cuộc phỏng vấn với nhiều nguồn tin khác nhau để đảm bảo tính xác thực. Đoạn trích từ bệnh án của Henrietta trong chương 1 là bản tóm tắt dựa trên nhiều ghi chép khác nhau.

Từ *HeLa*, được dùng để chỉ các tế bào nuôi cấy có nguồn gốc từ cổ tử cung của Henrietta Lacks, xuất hiện xuyên suốt cuốn sách. Nó được đọc là *heelah* (hy-la).

Về biên sử: mốc thời gian của các nghiên cứu khoa học được ghi trong cuốn sách này là thời điểm mà nghiên cứu đó được tiến hành, không phải là ngày mà chúng được công bố. Ở một số trường hợp, các ngày này được áng chừng vì không tìm được những ghi chép cụ thể về ngày bắt đầu nghiên cứu đó. Ngoài ra, vì tôi chuyển qua chuyển lại giữa nhiều câu chuyện, hơn nữa các nghiên cứu khoa học kéo dài trong nhiều năm, nên có những đoạn trong cuốn sách này, nhằm giúp người đọc dễ hiểu hơn, tôi đã miêu tả các phát kiến ấy theo trình tự thời gian, mặc dù thực tế chúng diễn ra trong cùng một khoảng thời gian.

Tiểu sử của Henrietta Lacks và các tế bào Hela làm dấy lên nhiều vấn đề quan trọng về khoa học, đạo đức, chủng tộc, và các tầng lớp trong xã hội. Tôi đã làm hết sức mình để trình bày các vấn đề một cách rõ ràng nhất theo mạch câu chuyện của gia đình Lacks, và tôi cũng chèn thêm một lời bạt để đề cập đến những cuộc tranh luận về đạo đức và pháp luật hiện hành xung quanh quyền sở hữu và nghiên cứu mô. Còn

nhiều chuyện phải bàn về tất cả những vấn đề này, nhưng việc đó nằm ngoài phạm vi của cuốn sách, vì vậy, tôi xin dành nó cho các học giả và các chuyên gia trong ngành. Tôi hy vọng độc giả sẽ thông cảm cho những thiếu sót này.

Chúng ta không nên nhìn *bất kỳ ai* như một sự trừu tượng. Thay vào đó, chúng ta phải nhìn thấy bên trong mỗi người một vũ trụ, với những bí mật, những kho báu, những nỗi thống khổ của riêng nó, cùng với một niềm hân hoan nhất định.

— ELIE WIESEL

trích *Những Tên Bác Sĩ Quốc Xã và Đạo Luật Nuremberg*